

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗАДОВОЛЕНOSTІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ КАФЕДРИ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ УМАНСЬКОГО НУС

Метою моніторингу було вивчення відповідності організації освітнього процесу очікуванням науково-педагогічних працівників кафедри менеджменту. Дослідження було спрямоване на виявлення проблем, що виникають під час освітньої діяльності з метою їх попередження чи усунення та удосконалення навчально-методичного супроводу освітнього процесу.

Анкетування щодо відповідності якості освіти й освітньої діяльності очікуванням науково-педагогічних працівників проводилося шляхом on-line опитування. Учасники анкетування – 15 науково-педагогічних працівників кафедри менеджменту Уманського НУС. Серед них 2 професори, 11 доцентів, 1 старший викладач та 1 викладач.

З метою об'єктивності збору даних, анкетування проводилось анонімно та виключно на добровільних засадах. На запитання «Як Ви оцінюєте рівень організації освітнього процесу в Уманському НУС?» 80% респондентів зазначили, що високо, 20% – достатньо (рис. 1).

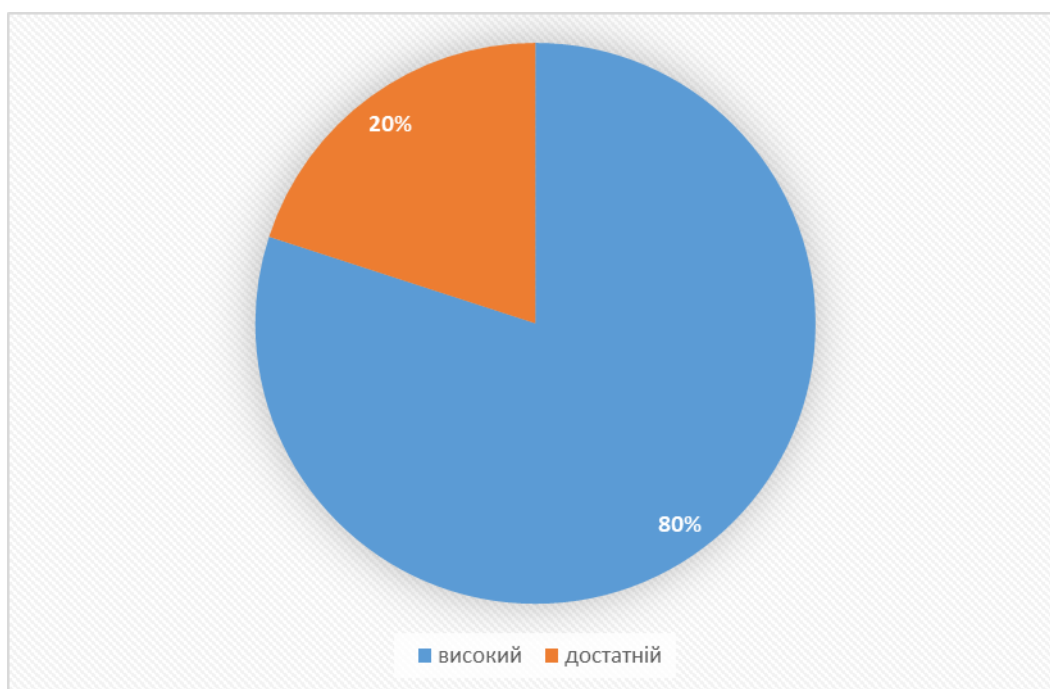

Рис. 1. Оцінка рівня організації освітнього процесу, %

На запитання анкети «Вкажіть, які фактори, на Вашу думку, вдосконалюють освітній процес?» викладачам пропонувалось обрати відповідь із наступного переліку (кількість варіантів вибору не обмежувалася). Узагальнені результати відображені у таблиці 1.

Таблиця 1

Фактори, які на думку НПП сприяють вдосконаленню освітнього процесу

Перелік факторів	Кількість отриманих відповідей	%
Впровадження нових, або коригування існуючих навчальних програм з урахуванням думок студентів та роботодавців	7	50
Поліпшення організації практики за спеціальністю	4	28,5
Збільшення комп'ютеризації освітнього процесу	1	7,1
Розширене використання в освітньому процесі персональної навчальної системи викладача Moodle	3	21,4

За результатами опитування перші дві позиції займають наступні фактори: впровадження нових, або коригування існуючих навчальних програм з урахуванням думок студентів та роботодавців (обрали 50% опитаних), поліпшення організації практики за спеціальністю (28,5%). Також НПП вказали на необхідність розширення використання в освітньому процесі персональної навчальної системи викладача Moodle (21,4%) та збільшення комп'ютеризації освітнього процесу (7,1%).

Основними серед факторів, які, на думку викладачів, сприяють підвищенню інтересу студентів до навчання, було визначено: впровадження нових методів навчання (80%), поліпшення забезпеченості навчально-методичною літературою (6,6%), навчання за індивідуальними планами (6,6%), удосконалення розкладу (6,6%). Результати опитування наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

Фактори, які сприяють підвищенню інтересу студентів до навчання

Перелік факторів	Кількість отриманих відповідей	%
Впровадження інноваційних методів навчання	12	80
Поліпшення забезпеченості навчально-методичною літературою	1	6,6
Навчання за індивідуальними планами	1	6,6
Удосконалення розкладу	1	6,6

У наступному питанні анкети «Які проблеми якості освітнього процесу, на Вашу думку, потребують першочергового вирішення?» пропонувалось здійснити вибір із запропонованого переліку, або надати власний варіант відповіді. Отримані результати відображені у таблиці 3.

Таблиця 3

Проблеми якості освітнього процесу, які потребують вирішення

Перелік факторів	Кількість отриманих відповідей	%
Ведення документації у надмірному обсязі	10	66,6
Стан та оснащення навчальних аудиторій	3	20
Низький рівень організації самостійної роботи студентів	2	13,3

Перше місце серед актуальних для першочергового вирішення проблем, з великим відривом (майже удвічі у порівнянні з другим місцем), посіла проблема ведення документації у надмірному обсязі, на цю проблему вказують 66,6% опитаних.

Наступною проблемою, що потребує вирішення визначено стан та оснащення навчальних аудиторій (20%), третє місце – проблема низького рівня організації самостійної роботи студентів (13,3%).

Другий блок анкети досліджує роботу зі студентами щодо ефективності методів педагогічного стимулювання самостійної роботи. Відповіді на питання, які стосуються самостійної роботи студентів та труднощів у її виконанні, узагальнені у таблиці 4.

Таблиця 4

Труднощі, які виникають у студентів в ході виконання самостійної роботи

Перелік факторів	Кількість отриманих відповідей	%
Відсутні вміння працювати самостійно	7	46,6
Невміння рівномірно розподіляти власне навантаження протягом семестру	7	46,6
Відсутність пізнавального інтересу	1	6,6

На думку науково-педагогічних працівників основні труднощі, які виникають у студентів в ході виконання самостійної роботи, пов'язані, по-перше, з відсутністю вміння працювати самостійно (це відзначили 46,6% опитаних викладачів); по-друге – невмінням рівномірно розподіляти своє навантаження протягом семестру (46,6%), по-третє з відсутністю пізнавального інтересу у опитуваних (6,6%).

Вище зазначені результати вказують на те, що до вищої школи вступають абітурієнти, в яких не в повній мірі сформовані навички до самостійного навчання і цю глобальну проблему частково можна вирішити під час викладання дисципліни «Вступ до спеціальності» та системно у рамках кожної навчальної дисципліни, які викладаються на I курсі.

Відповідаючи на запитання «Які методи педагогічного стимулювання самостійної роботи студента, на Вашу думку, є найбільш ефективними?» викладачі вказали на такі методи: зв'язок результатів самостійної роботи з професійною діяльністю (33,3%), зацікавленість завданням (33,3%) (рис. 3).

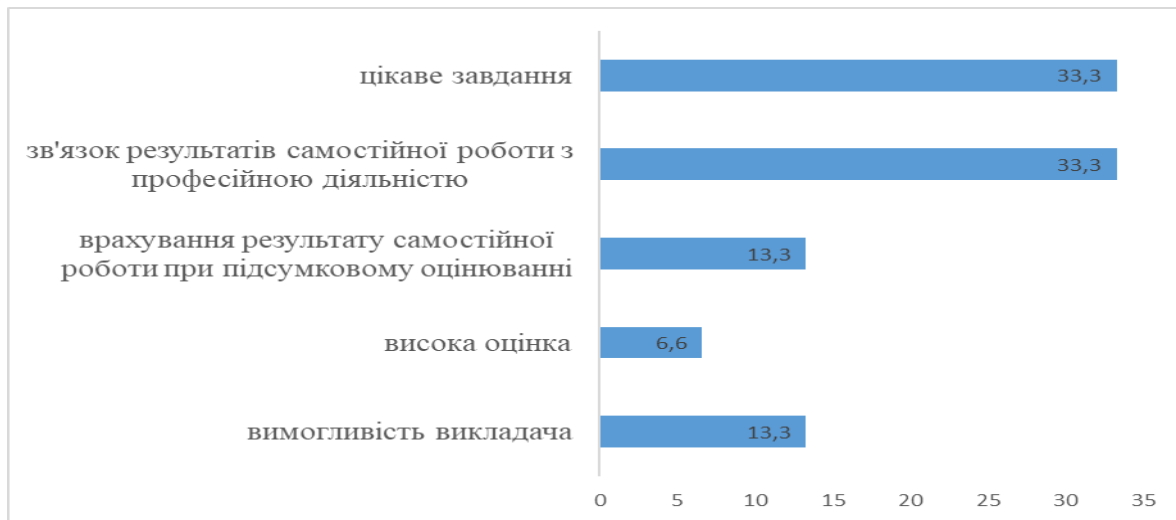

Рис. 3. Методи педагогічного стимулювання самостійної роботи студента, %

З'ясовано, що НПП у виборі форм організації навчання найбільшу перевагу віддають тематичній дискусії (40%), лекції (26,6%), дещо менше – практичному заняттю (20%) та семінару (16%). У ранжуванні форм організації занять саме ці форми обрані переважною більшістю НПП (рис. 4).

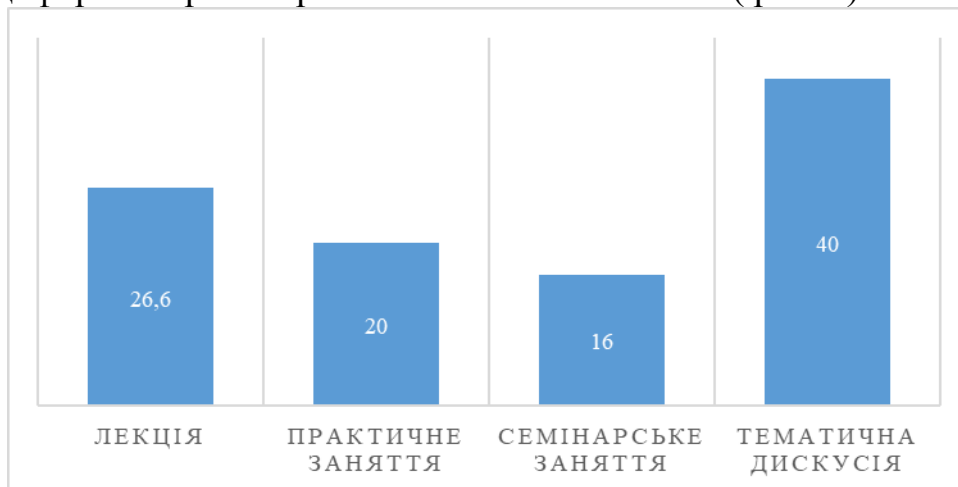

Рис. 4. Переваги НПП кафедри менеджменту у формах організації навчання, %

Позитивним моментом є те, що 93,9% респондентів вільні у виборі форм та методів навчання, що відповідає принципам академічної свободи. Це спонукає продовжити систему підвищення викладацької майстерності в університеті з відповідної тематики, мотивувати викладачів урізноманітнювати навчальні заняття з метою активізації співпраці зі студентами.

Науково-педагогічним працівникам кафедри менеджменту була надана можливість оцінити рівень задоволеності умовами забезпеченості якості

освітнього процесу за шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) (табл. 5).

Таблиця 5

Рівень задоволеності НПП умовами забезпеченості якості освітнього процесу в Уманському НУС

Перелік факторів	Кількість отриманих відповідей					Середня оцінка по кафедрі за 2020/2021 н.р.	Середня оцінка по університету за 2020/2021 н.р.
	«1»	«2»	«3»	«4»	«5»		
Задоволеність управління діяльністю ЗВО			1	2	12	4,7	4,21
Задоволеність організацією освітнього процесу				5	10	4,5	4,22
Задоволеність роботою структурних підрозділів ЗВО			1	4	10	4,6	4,13
Задоволеність доступністю інформації			1	2	12	4,7	4,49
Задоволеність умовами праці			1	6	8	4,4	4,01
Задоволеність умовами підвищення кваліфікації			1	5	9	4,5	4,24
Задоволеність психологічним кліматом			1	5	9	4,5	4,06

За результатами опитування виведено середні оцінки рівня задоволеності різними сферами освітнього процесу. Для прийняття управлінських рішень варто звернути увагу не лише на зведену середню оцінку, а й на її складові, тобто оцінку по кожному параметру. Науково-педагогічні працівники високо оцінили управління діяльністю ЗВО - 4,7 бали, задоволеність організацією освітнього процесу становить 4,5 бали, умови праці відзначені у 4,4 бали, психологічний клімат у 4,5 бали.

На запитання «Вкажіть, які методи організації освітнього процесу Ви застосовуєте для покращення якості освіти?» було надано наступні відповіді (табл. 6).

Таблиця 6

Методи організації освітнього процесу для покращення якості освіти

Перелік методів	Кількість отриманих відповідей	%
Застосовую різні технології моніторингу освітніх результатів, здійснюю їх корекцію	8	53,3
Володію сучасною методологією і методикою досліджень у галузі вищої освіти	4	26,6
Використовую в освітньому процесі фундаментальні знання, досягнення сучасної науки, постійно оновлюю зміст навчальних дисциплін	2	13,3
Формують освітнє середовище, яке сприяє пізнавальній активності студентів, навчанню на основі досліджень	1	6,6

Більшість (78,5%) опитаних науково-педагогічних працівників кафедри менеджменту зазначили, що бажають і надалі підвищувати свій рівень особистісно-професійного розвитку шляхом врахування різноманітних форм та можливостей на місцевому, регіональному, всеукраїнському й міжнародному рівнях (табл. 7).

Таблиця 7

Шляхи покращення особистісно-професійного розвитку НПП

Перелік напрямків	Кількість отриманих відповідей	%
Враховую різноманітні форми та можливості на місцевому, регіональному, всеукраїнському й міжнародному рівні	12	80
На основі консультування з фахівцями (ППО, консультаційних центрів, тощо)	3	20

Позитивним моментом у формуванні сприятливого освітнього середовища і забезпеченні якості освіти університету і кафедр зокрема є те, що кожен викладач певним чином залучений до формальних процесів внутрішнього забезпечення якості освіти (рис. 5).

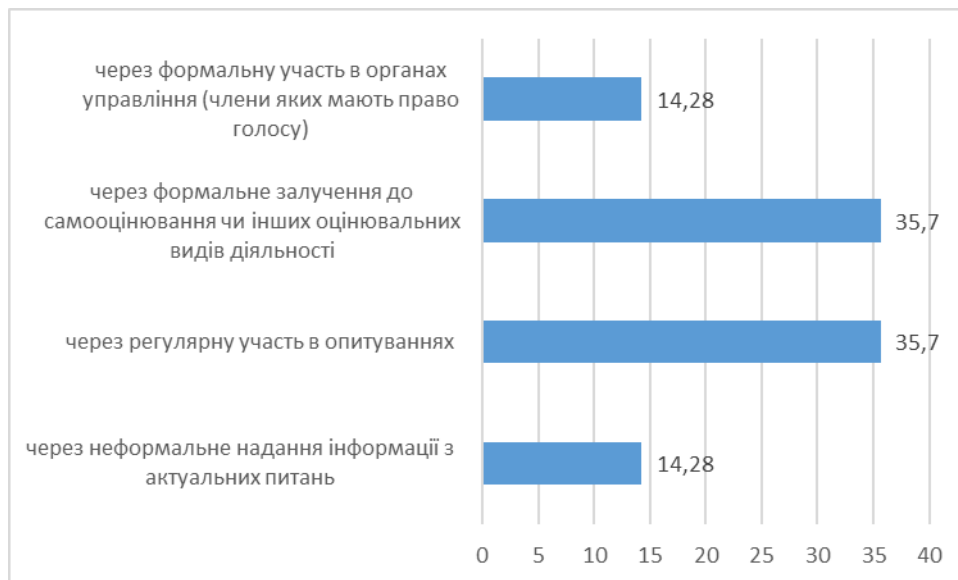

Рис. 5. Залучення НПП до формальних процесів внутрішнього забезпечення якості освіти, %

Наведені на рис. 5 дані свідчать, що 71,4% викладачів кафедр підтверджують, що зміст освітніх програм та навчальних планів переглядається на регулярній основі (рис. 6).

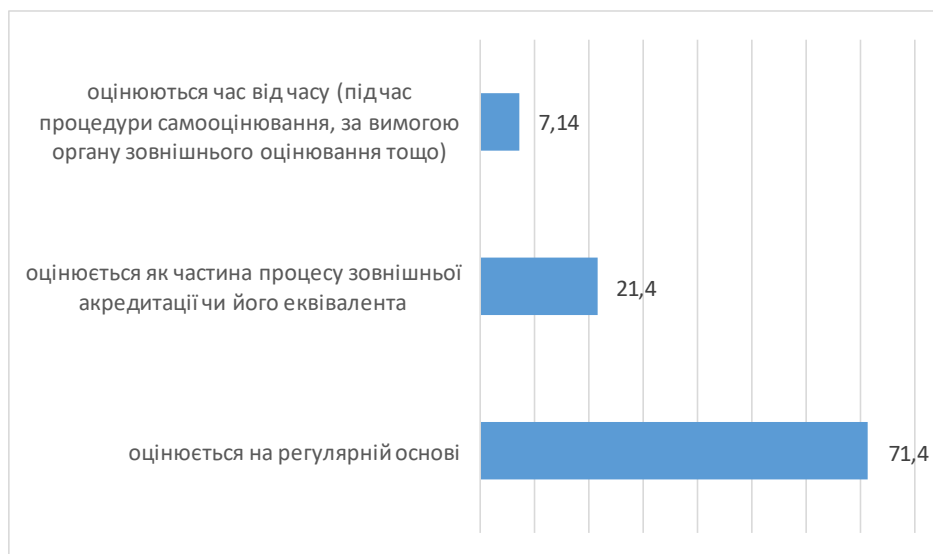

Рис. 6. Оцінювання змісту освітніх програм та навчальних планів, %

Більша частина опитаних НПП кафедри менеджменту (78,5%) входять до складу проектної групи, відповідальної за формування освітніх програм, інша частина викладачів (14,2%) залучається до формулювання цілей та реалізації програмних результатів навчання викладаючи освітні компоненти.

На переконання всіх викладачів Уманського НУС залучення до освітнього процесу вже працюючих фахівців і працедавців є необхідним. Це дозволяє виявити певні недоліки у наданні освітніх послуг вищою школою, а також стимулює майбутніх фахівців до якісної освітньої діяльності та самовдосконалення. Серед опитаних НПП кафедри менеджменту 92,8% вважають залучення професіоналів-практиків, експертів та представників

роботодавців до викладання та організації освітнього процесу необхідною складовою організації освітнього процесу.

Університет популяризує академічну доброчесність та використовує відповідні технологічні рішення, як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності (рис. 7).

Рис. 7. Популяризація академічної доброчесності, %

Таким чином, 100% опитаних НПП достатньо ознайомлені з принципами академічної доброчесності. Викладачі усвідомлюють і переконані, що вони повинні не лише особисто дотримуватися академічної доброчесності, але і вчити студентів її принципам і контролювати її дотримання.

Загальні висновки та рекомендації

Узагальнюючи результати опитування науково-педагогічних працівників кафедри менеджменту Уманського НУС, можна констатувати, що з метою удосконалення змісту, організації та якості освітнього процесу рекомендується вжити наступних заходів:

1. Проводити опитування НПП щодо відповідності організації освітнього процесу їх очікуванням щорічно. Відстежувати позитивну динаміку та виявляти слабкі чи проблемні зони з метою застосування своєчасних заходів.

2. Форми і методи навчання та викладання потребують удосконалення, а саме приведення їх у відповідність до кожного освітнього компоненту. Активізувати проведення навчальних семінарів (тренінгів), майстер-класів, воркшопів для НПП щодо застосування сучасних форм та методів навчання студентів із залученням кваліфікованих тренерів та практичних працівників.

3. У викладацькій діяльності більше практикувати сучасні активні форми роботи, адже критичне мислення є важливим критерієм ефективності організації навчання, тому дискусія зі студентами, мозковий штурм, кейси, дебати/ вікторини, навчальні екскурсії сприяють його формуванню у здобувачів вищої освіти.

4. При перегляді освітніх програм розглянути можливість збільшення аудиторних годин з викладачем (практичних занять) з дисциплін професійної підготовки та із залученням до освітнього процесу вже працюючих фахівців і працедавців.

5. Продовжувати популяризувати серед здобувачів та НПП заходи академічної доброчесності.

6. Регулярно здійснювати аналіз стану та оснащення навчальних аудиторій. Забезпечувати їх систематичне оновлення матеріально-технічним обладнанням у відповідності із вимогами сучасності.

7. Розвивати і заохочувати участь науково-педагогічних працівників у міжнародній чи міжуніверситетській мобільності.